

Het dagboek van Simon

Lesmateriaal

Het dagboek van Simon

Lesmateriaal

Dit lesmateriaal hoort bij de strip *Het dagboek van Simon* en is ontwikkeld door Herinneringscentrum Kamp Westerbork, 2016 - *Tekeningen* Teun Berserik

- 1 – **Wie is wie?** Zet de goede naam bij de juiste persoon.

Simon en Leon • vader • moeder • oma

- 2 – **Bekijk het eerste plaatje op bladzijde 3 van de strip nog een keer.**

Welk jaar is het? Omcirkel dit jaartal op de tijdbalk. Plak de foto die bij deze les hoort erbij.

- 3 – **Omcirkel telkens het goede woord**

- De familie Magnus is

CHRISTEN • JOODS • MOSLIM

- De familie Magnus woont in

BERLIJN • HAMBURG • MÜNCHEN

- Vader Magnus is

DOKTER • SLAGER • IJZERHANDELAAR

- 4 – **Op de eerste afbeelding staat de radio aan. Naar wie luistert vader Magnus?**

A Paul von Hindenburg

B Adolf Hitler

C Anton Mussert

- 5 – **Moeder Magnus heeft de toespraak ook gehoord.**
 Waarom maakt ze zich zorgen?
- A Ze is bang dat de Joden in problemen zullen komen
 - B Ze is bang dat Duitsland aangevallen zal worden
 - C Ze is bang dat vader Magnus zijn baan kwijtraakt

- 6 – **Onderweg naar de synagoge komen vader, Simon en Leon een groep werklozen tegen.**

Welke belofte doet Hitler aan de werklozen in Duitsland?

◆

.....

.....

.....

- 7 – **Waar of niet waar?**

Hitler geeft de Joden de schuld van de problemen in Duitsland
 In 1939 vluchten de eerste Joodse families uit Duitsland weg
 In de Eerste Wereldoorlog zitten er Joden in het Duitse leger

waar / niet waar
waar / niet waar
waar / niet waar

- 8 – **Waarom wil vader Magnus niet weg uit Duitsland?**

- A Het gaat net goed met zijn bedrijf
- B Hij denkt dat Hitler ongevaarlijk is
- C Zijn vrouw wil in Duitsland blijven

9 – Op het laatste plaatje zegt vader Magnus dat Leon goed op zijn broer moet letten. Wat is er met Simon aan de hand?

◆
.....
.....
.....

10 – Verbind deze woorden uit les 1 met de goede plaatjes.
Er blijven twee woorden over.

HITLER • WERKLOOSHEID • SYNAGOGE • EERSTE WERELDOORLOG • VLUCHTEN

- 1 – **Bekijk het eerste plaatje op bladzijde 6 van de strip nog een keer.**
Welk jaar is het? Omcirkel dit jaartal op de tijdbalk. Plak de foto die bij deze les hoort erbij.
- 2 – **Leon Magnus vertelt wat hij nog weet over zijn jeugd in Duitsland.**
Welke plaatjes passen daar bij? Trek een lijn.

'Mijn vader had in 1933 nog niet zoveel last van de nazi's, maar het ging wel steeds slechter met zijn bedrijf.'

'We werden bang dat we op straat in elkaar zouden worden geslagen door jongens van de Hitlerjugend, die amper ouder waren dan wij.'

'Met onze burens, christenen, konden mijn ouders goed opschieten, maar dat was heel snel afgelopen: 'Met jullie willen we niets meer te maken hebben.'

- 3 – **Zet de volgende zinnen in de goede volgorde.**
Begin met de eerste gebeurtenis.
- A De familie Magnus vlucht naar Nederland
 - B Hitler wordt de baas in Duitsland
 - C Leon mag niet meer met zijn buurjongens spelen
 - D Vader Magnus raakt zijn bedrijf kwijt

- 4 – **Via welke route is vader Magnus naar Nederland gevlucht?**
Kruis de goede kaart aan. Je mag een atlas of internet gebruiken.

- 5 – **Welke zin over de vlucht van de familie Magnus is juist?**
- A Leon, Simon en moeder kunnen hun vlucht rustig voorbereiden
 - B Leon, Simon en moeder moeten bijna al hun spullen achterlaten
 - C Leon, Simon en moeder vluchten in een vrachtwagen naar Nederland

- 6 – In welke stad gaat de familie Magnus wonen?

- 7 – **De familie Magnus begint een nieuw leven in Nederland.**

Wat gebeurt er kort nadat ze in Nederland zijn gaan wonen?

- A Leon vertrekt naar zijn oom in Amerika
- B Simon en Leon krijgen een broertje
- C Vader Magnus gaat in een fabriek werken

- 8 –

Bekijk de afbeelding.

Wanneer is deze krant uitgekomen?

- A September 1939
- B Mei 1940
- C Februari 1941

9 –

a. Kort na de Duitse aanval op Polen krijgt de familie Magnus het advies om naar Amerika te vluchten. Wie zegt dat?

- A De broer van mevrouw Magnus die in Amerika woont
- B De buurman aan de Euterpestraat in Amsterdam
- C De oma van Leon en Simon die nog in Duitsland zit

b. Welk besluit neemt vader Magnus na het lezen van deze brief?

◆
.....

10 –

Verbind deze woorden uit les 2 met de goede plaatjes.

Er blijven drie woorden over.

HITLERJUGEND • NAZI'S • OORLOG • POLEN • VLUCHTEN

- 1 – **Bekijk het eerste plaatje op bladzijde 8 van de strip nog een keer.**
Welk jaar is het? Omcirkel dit jaartal op de tijdbalk. Plak de foto die bij deze les hoort erbij.
- 2 – **Wanneer geeft Nederland zich over?**
- A Na het bombardement op Amsterdam
 - B Na het bombardement op Nijmegen
 - C Na het bombardement op Rotterdam
- 3 – **Na de Duitse inval lopen Simon en Leon op straat.**
Ze zien een groep Nederlanders die blij zijn met de komst van het Duitse leger.
Hoe wordt deze groep Nederlanders in de strip genoemd?
- A Landverraders
 - B Meelopers
 - C Verzetsmensen
- 4 – **Bekijk de afbeelding.** Vergelijk deze foto met de strip.
Waarom worden de mannen op de foto opgepakt?

•••••

•••••

•••••

•••••

- 5 – **Bekijk de afbeeldingen.**
Waar mogen Simon en Leon nog wel komen? Kruis de goede foto aan.

6 – Kijk wat de mensen op het plaatje doen.

Deze mensen doen aan

- A Vandalisme
- B Vernielen
- C Verzet

7 – De familie Magnus kan een onderduikplek krijgen.

Waarom zegt vader Magnus toch 'nee'?

- A Vanwege het geld
- B Vanwege Simon
- C Vanwege zijn bedrijf

8 – Voor Simon zijn al deze gebeurtenissen moeilijk te begrijpen. Daarom schrijft Leon alles op wat ze meemaken. Simon schrijft dit daarna over in zijn dagboek. Op deze manier snapt hij beter wat er gebeurt.

Dit schrijft Simon over de razzia van 20 juni 1943:

"Om 9 uur zagen wij Duitse soldaten bij onze buurman binnen gaan. Tien minuten later kwamen mijnheer, mevrouw en twee kinderen naar buiten. Zij moesten naar de tram. Toen kwamen de Duitse soldaten bij ons. Vader en Moeder mochten thuis blijven, maar oma, Leon en ik moesten mee weg."

"Wij moesten allemaal in de tram en reden naar het Olympiaplein. Daar werd opgeschreven wie opgepakt was. Dan moesten wij weer in de tram en reden naar het Muiderpoortstation, waar een goederentrein klaarstond. Wij stapten in de trein en om drie uur 's middags reden wij weg uit Amsterdam."

Onderweg naar de tram neemt Leon een belangrijke beslissing. Welke?

9 – Simon, Leon en oma vertrekken uit Amsterdam.

Waar komen ze terecht?

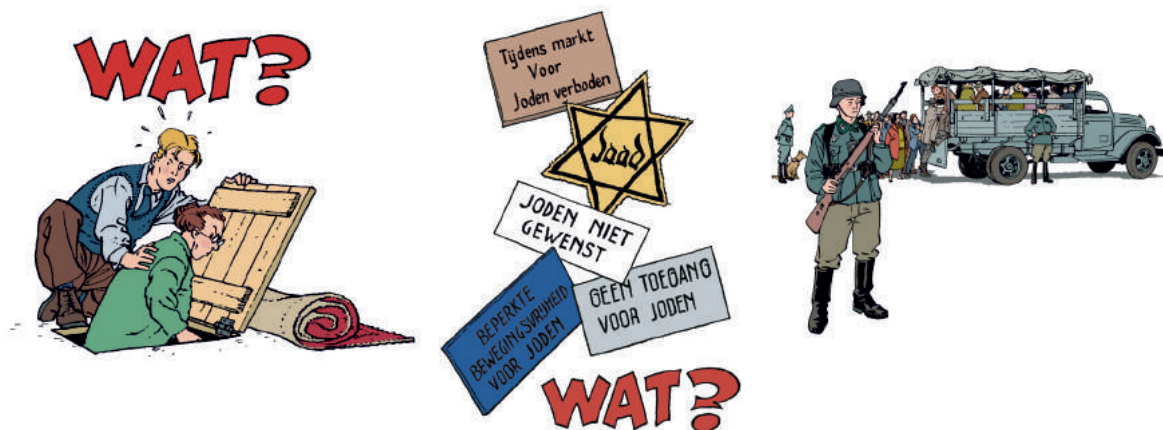
.....

.....

10 – Verbind deze woorden uit les 3 met de goede plaatjes.

Er blijven twee woorden over.

FEBRUARISTAKING • BEZETTING • ANTI-JOODSE MAATREGELEN • ONDERDUIKEN • RAZZIA

- 1 – **Bekijk het eerste plaatje op bladzijde 10 van de strip nog een keer.**
Welk jaar is het? Omcirkel dit jaartal op de tijdbalk. Plak de foto die bij deze les hoort erbij.
- 2 – **Op deze foto is een deel van kamp Westerbork te zien.**
De nummers horen bij de barakken waar de familie Magnus heeft gezeten.

Zaten Simon en Leon dicht bij hun oma?

- Ja
- Nee, want

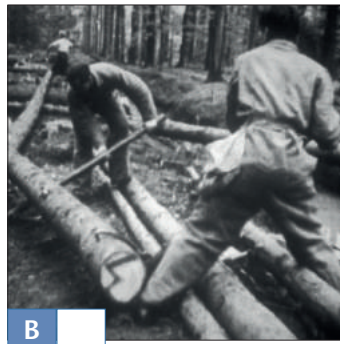
- 3 – **Hoe vinden Simon en Leon een slaapplek in hun barak?**
- A De eerste nachten moeten ze op de grond slapen
- B Na aankomst krijgen ze een stapelbed aangewezen
- C Ze krijgen het bed van iemand die op transport moet

- 4 – **Simon en Leon moeten werken in kamp Westerbork.**
Ze werken in de tuin, maar doen ook andere klusjes. Uit het dagboek van Simon:

"Maandagochtend vroeg Mijnheer Alexander: "Wie wil er mee aardappelen rooien?" Leon en ik wilden wel mee. Wij gingen met veel andere mensen uit het kamp. Na een kwartier kwamen wij bij een aardappelveld. Sommige mensen kregen een grote vork, zij moesten de aardappels lossteken. Wij en nog andere jongens en meisjes kregen een mand. Dan gingen we op de knieën liggen en haalden de aardappelen uit de grond."

Welk werk doen Simon en Leon nog meer in kamp Westerbork?

Kruis de goede foto aan.

5 – Uit het dagboek van Simon:

"Wij waren 5 weken in Westerbork. Toen werd ik ziek. Ik had keelpijn, oorpijn en koorts. De barakkendokter zei dat ik naar het ziekenhuis moest.

Om twee uur 's middags kwamen 2 ziekendragers van de O.D. Ik moest op een brancard. De ziekendragers brachten mij naar barak 83. Dat was de mannen-ziekenhuisbarak."

In welk ziekenhuis komt Simon terecht?

- A In het ziekenhuis van Assen
- B In het ziekenhuis van Hoogeveen
- C In het ziekenhuis van kamp Westerbork

6 – Waarom moet Simon in kamp Westerbork een speciale armband dragen?

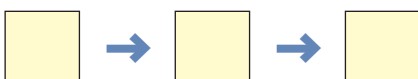
◆

.....

7 – Zet de volgende zinnen in de goede volgorde.

Begin met de eerste gebeurtenis.

- A De oma van Simon en Leon moet naar Celle (Bergen-Belsen)
- B Moeder Magnus komt aan in kamp Westerbork
- C Vader Magnus komt aan in kamp Westerbork

8 – In het dagboek van Simon staat op 19 maart 1944 te lezen:

"Wij zijn vandaag 39 weken in Westerbork. Vader is 7 weken in Westerbork en moeder is vier dagen in het kamp. Deze week is familie Magnus eindelijk weer bij elkaar. Mijn broertje Emil is dinsdagavond met de auto uit Amsterdam gekomen. Vader (...) en ik hebben Emil bij de auto afgehaald."

Welk lid van de familie Magnus komt als laatste in kamp Westerbork aan?

9 – Lees het stukje uit het dagboek van Simon:

"Wij moeten niet meer op moeder en Emil wachten. Zij zijn nu ook in Westerbork. Nu moeten wij allemaal samen weg. Zondagochtend moeten wij wassen, zondagmiddag en maandag inpakken en dinsdag gaan wij in de trein. Ik moet ook helpen werken. Wij hebben gehoord dat de trein pas woensdag 5 april gaat."

15 februari 1944	773 personen naar	Bergen-Belsen
25 februari 1944	881 personen naar	Theresienstadt
3 maart 1944	732 personen naar	Auschwitz
15 maart 1944	210 personen naar	Bergen-Belsen
23 maart 1944	599 personen naar	Auschwitz
5 april 1944	289 personen naar	Theresienstadt

Bekijk de lijst hiernaast:
Waar ging de trein van de familie Magnus heen?

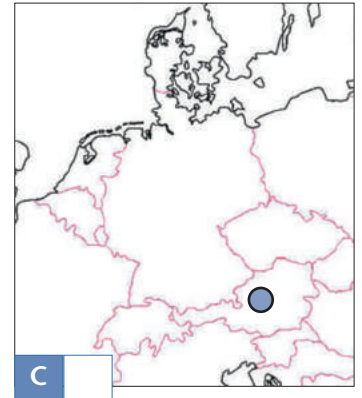
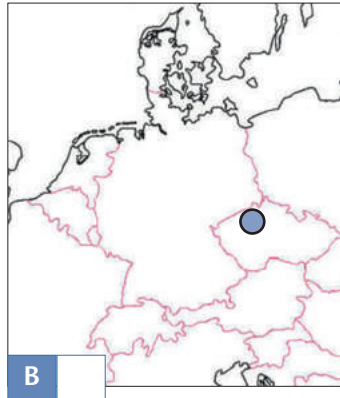
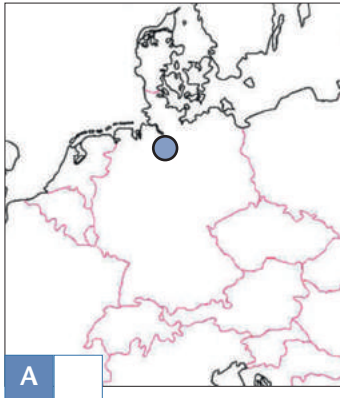
10 – Verbind deze woorden uit les 4 met de goede plaatjes.

Er blijven twee woorden over.

DOORGANGSKAMP • SS • TRANSPORT • VERVOLGING • WESTERBORK

- 1 – **Bekijk het eerste plaatje op bladzijde 12 van de strip nog een keer.**
Welk jaar is het? Omcirkel dit jaartal op de tijdbalk. Plak de foto die bij deze les hoort erbij.
- 2 – **Simon, Leon, Emil en hun ouders komen terecht in Theresienstadt.**
Waar ligt dit kamp? Kruis de goede kaart aan. Je mag een atlas of internet gebruiken.

3 –

In Theresienstadt is het erg vol.

Hoeveel mensen slapen er in de kamer van de familie Magnus?

- A 30 mensen op 14 bedden
- B 30 mensen op 20 bedden
- C 30 mensen op 24 bedden

- 4 – **Op 12 mei 1944 zien Simon en Leon een trein uit Theresienstadt vertrekken.**
Een paar maanden later schrijft Simon het volgende in zijn dagboek:

"De zolderleider bracht drie briefjes en drie nummers voor vader, Leon en mij. Daarin stond dat wij ook mee naar Duitsland moesten. Wij zijn gauw opgestaan en hebben ons heel warm aangekleed voor de reis. Dan hebben we rugzakken en koffers gepakt. Moeder heeft geholpen. Zij en Emil moesten niet op transport. Om 10 uur waren we klaar met inpakken. Toen is er een brief van de commandant gekomen. Familie Magnus hoeft toch niet naar Duitsland. Wat waren wij allemaal blij."

- 4 – Lees het stukje uit het dagboek op de vorige bladzijde. Welke zin is goed?
- A Moeder en Emil moesten naar een ander kamp toe
 - B Simon en Leon moesten naar Auschwitz toe
 - C Simon, Leon en vader zijn bijna op transport gestuurd
- 5 – a. De familie Magnus wordt in Theresienstadt bevrijd. Uit welk land komen hun bevrijders?
- ↳
- b. Op welke dag wordt de familie Magnus in Theresienstadt bevrijd?
- ↳
- 6 – De strip vertelt niet hoe de familie Magnus is thuisgekomen. Simon heeft de terugreis wel beschreven in zijn dagboek:

11 juni 1945 - Wij hebben onze koffers gepakt en dinsdagochtend 7 uur was er al een hele lange trein. Om twee uur gingen wij met de bagage naar Seestrasse 12. Daar moesten wij lang wachten. Daar werden wij met poeder ingespoten en konden (wij) naar de trein gaan.

13 juni 1945 - Om 7 uur 's ochtends waren wij in Praag. Wij bleven daar tot elf uur en hebben veel van de stad gezien. Om half vijf kwamen we bij de stad Pilsen. Daar zijn geen Russische maar Amerikaanse soldaten. 's Avonds om zeven uur kwamen we aan in het (...) Amerikaanse kamp bij Dobrani.

21 juni 1945 - Wij gingen tot het vliegveld bij Pilsen. Daar hebben Leon en ik weer voor alle mensen de koffers helpen dragen. Op het laatst toen wij bij moeder en Emil wilden instappen was er geen plaats meer, wij moesten naar een andere vliegtuig. Toen stegen wij op. Wij hebben uit het raam gekeken. De vliegtocht Pilsen - Eindhoven duurde drie en een half uur.

Verbind elke datum met de juist gebeurtenis.

11 juni 1945

Eindelijk zijn we weer thuis!

13 juni 1945

Vanuit Pilsen in Tsjechië vliegen we naar Eindhoven

21 juni 1945

Via Praag komen we in een Amerikaans kamp

26 juni 1945

We kunnen weg uit Theresienstadt!

7 – Waren de buren in Amsterdam blij om de familie Magnus terug te zien?

Ja / nee, want

◆

8 – Simon, Leon, Emil, vader en moeder hebben allemaal de oorlog overleefd.

Dat is heel bijzonder. Maar wat is er met oma Magnus gebeurd?

Na het afscheid in kamp Westerbork hebben Simon en Leon niets meer van oma gehoord.

Kijk wat er gebeurd is met oma Minna Magnus-Goldberger op:

www.joodsmonument.nl

◆

9 – Na een lange vakantie in Ruurlo moeten Simon en Leon wennen aan een leven zonder vluchten en oorlog. Simon zal zijn hele leven op Leon kunnen rekenen.

Wat gaan ze doen?

Simon gaat:

◆

Leon gaat:

◆

10 – Verbind deze woorden uit les 5 met de goede plaatjes.

Er blijven twee woorden over.

BEVRIJDING • CONCENTRATIEKAMP • HERDENKEN • THERESIENSTADT • HONGERWINTER

HERINNERINGSCENTRUM
KAMP WESTERBORK